

SYMPOSIUM WAAR STAAT DE NAASTE

De kerken worden leger, deze hier was goed bezet
Bij aanvang koffie en een ruimte keus aan feestbanket.
Een invoelend gezelschap dat hier in de stoelen zat
En dat Dela de sponsor was? Zo duidelijk als wat.

Nog voor we begonnen werd er melding van gemaakt
Dat mevrouw Cornelissen haar telefoon was kwijtgeraakt.
Die werd, met roze hoesje en al gevonden, dat was fijn.
Want men wil voor zijn naasten dag en nacht bereikbaar zijn.

Wil van der Laak was onze gastheer, stelde zich kort aan ons voor
De positie van de naaste nam ie daarna met ons door.
Hij memoreerde oude leden uit een grijs verleden
En moeders kregen vaak de schuld, deelde hij daarna mede.

Hij sprak over Onze Jongens en verklaarde, en met reden
De naasten van het eerste uur zijn nogal moegestreden.
Maar de huidige naasten, werd door Wil hoopvol beweerd
Worden meer op waarde geschat en veel meer gewaardeerd.

Edzo Doeve toen, die ons vanmiddag kwam bezoeken
De geschiedenis van Dela deed ie vrolijk uit de doeken.
Het Eindhovens Uitvaartmonopolie dat Dela uiteindelijk doorbrak
Met dank aan de wakkere bakkersvrouw waarover Doeve sprak.

Een Duits bombardement memoreerde Doeve, daaruit bleek alras
Dat deugdelijk begraven geen overbodige luxe was.
Draag elkanders lasten, de essentie van solidariteit
Er kwam een coöperatie en Dela was een feit.

Hoe moest een uitvaart eruit zien? de ideeën vastomlijnd
Maar tegenwoordig was de rol van kerk en van pastoor enorm verkleind.
Elke uitvaart was bijzonder, Doeve wou geen reclame maken
Maar hij deed het toch en bracht daarna dit pand ter sprake.

De grote rituelen in het midden van de stad
Niet weggefrommeld naar de randen! Dat was wat Dela niet graag had.
Doeve was zo bevlogen, hij ging los en sprak ons aan
Ik dacht: waarom is die man in Godsnaam met pensioen gegaan?

Een bruggetje naar de mantelzorgers maakte Doeve toen
Een telefoontje en een luisterend oor, die konden wonderen doen.
Ik geloofde hem onmiddellijk, realiseerde mij alras:
Hoe fijn het was dat mevrouw Cornelissen's telefoon teruggevonden was.

Er ging een andere telefoon, van een dame op de eerste rij
Ze zette hem snel uit en ze keek helemaal niet blij.
Een luisterend oor bieden aan wie haar maar wilde bellen?
Dat wou zij, maar nu wou zij luisteren naar wat Doeve had te vertellen.

Toen het woord aan Hanneke Claasens, Wil die wenste haar succes
Zij was blij dat u tijd gevonden had voor haar wijze levensles.
Want uw tijd was schaars, gaf Hanneke begripvol te verstaan
Dat wist zij omdat zij daar onderzoek naar had gedaan.

Wat gerommel met de kabel en ineens: beeld op het scherm
Levend verlies! Wat was dat? Hanneke verklaarde de term.
Verdriet, wanhoop, machteloosheid, het kwam allemaal voorbij
Ons man! Dat verhaal deelde Hanneke daarna met u en mij.

Een foto van ons mam, toonde een lieve, zorgzame vrouw
Die van alles overkwam wat je niet voor je moeder wou.
Bang voor de wereld en een plotselinge afkeer van de kleur rood
Verraden door haar kinderen, hun levend verlies heel groot.

Naast mij staat trouwens Hans, hij heeft de vaart er lekker in
Mijn naaste is hij, in de aller letterlijkste zin.
En of het nou de schuld is van zijn moeder weet ik niet
Maar ik werk nu tien jaar met hem samen, hij speelt altijd hetzelfde lied.

Levend verlies is rouw om wat er juist en altijd is
Een terugkerende rouwreactie, en geen kattenpis.
Op adem komen kon niet, zo verklaarde Claasens toen
De hele zaal herkende dit en had ermee van doen.

Mensen toonden zich veerkrachtig, ook gehuld in diepe rouw
Want steeds maar klaagverhalen dat verveelde nogal gauw.
De kloof die noemde Claasens nog, en hoe die kloof ontstond
Levend verlies, het werd niet minder en sloeg vaak een diepe wond.

Moeder zijn van een ziek kind was al ontzettend naar
Maar wie wilde de moeder worden van een moordenaar?
Heftige citaten, Hanneke gaf invoelend te verstaan:
Wie afwijkt van de norm die heeft daar ook een dagtaak aan.

Je moet het een plekje geven was een advies van lik me vestje
Laat emoties toe en praat erover! Leerden wij een lesje.
Hanneke eindigde met een plaatje, en wat hadden wij geleerd?
Luister, geef erkenning, signaleer en zorg dat wordt gesignaleerd.

Een gesprek van drie en een half uur? Schrik daar ook niet voor terug
Versta de ander in zijn verlies, dat gaat niet altijd vlot en vlug.
Dat gold wel voor haar presentatie, die deed zij strak binnen de tijd
Daardoor kon hier een mevrouw haar prangende vraag nog kwijt.

We waren allemaal bofkonten! Riep toen iemand licht verbolgen
Welke workshop wij vanmiddag hier ook zouden volgen.
Je kon er per ronde hier helaas maar eentje kiezen
Dat leidde, per definitie ook tot twee verliezen.

Ik nam daar geen genoeg mee en vond het best wel zonde
Dus besloot om twee sessies te doen, de eerste ronde.
Dat was geen sinecure en verschrikkelijk hard werken
Maar ik probeerde het verlies zo tot een minimum te beperken.

Drie trappen naar beneden voor de sessie met mevrouw van Boven
Samenwerken met naasten, als ik de titel mocht geloven.
Driekwart van de zaal waren naasten, Jolanda zei, voor ze ging praten
Dat die hier vanmiddag heerlijk voor zichzelf zaten.

De AVG? Jolanda meldde fier en onverschrokken:
“Dat is een flauwe kaart die op vrijdagmiddag wordt getrokken!”
Een kind dat jarig is, of die alleen was, ja of nee?
Zelfs daar mocht je niks over zeggen van de AVG.

Jolanda was een dame naar mijn hart, dat u dat weet
Slim, kordaat, doortastend en ook nog eens goedgekleed.
In de driehoek informatie delen? Het was duidelijk voor de klas
De naasten kwamen er in de driehoek nauwelijks aan te pas.

Ik zat niet in een driehoek, ik zat meer in een spagaat
Ik moest door terwijl Jolanda nog lang niet was uitgepraat.
Toch schoof ik een deurtje verder, terug naar de Kapel
Om te leren van Lotgenoten, nou, dat wou ik wel.

Een digitale presentatie van Bert Stavenuiter
Hij sprak over Boven Jan, leek mij een gave snuiter.
De Petra's en de Karins en de Hassans, gaf Bert aa
Niet meer: waar vind ik ze? Maar dat je weet dat ze bestaan.

Bert toonde wat plaatjes, het zou allemaal nuttig wezen
Maar de tekst was veel te klein om goed te kunnen lezen.
Maar Bert las af en toe wat voor, daar werden we vrolijk van
En iedereen, vertelde hij, kon gebruik maken van Boven Jan.

Tijd voor een korte pauze toen, met worstenbrood of fruit
Mevrouw Cornelissen stond te bellen en ik testte het geluid.
Één iemand at drie worstenbroodjes, dat gaf toch geen pas
Laten we maar zeggen dat het de schuld van zijn moeder was.

Na de pauze schoof ik een halfuurtje bij Hanneke Claassen aan
Om op Levend Verlies een stukje dieper in te gaan.
Edzo Doeve zag ik nergens meer, naast huis al, dacht ik toen
Maar dat was zijn goed recht, de man was namelijk met pensioen.

De zaal bij Hanneke pulde uit, overtekend noemt men dat
Ik was blij dat ik mijn laatste Covid vaccinatie had gehad.
Aan al te grote groepen heb ik nog steeds een broertje dood
En gelukkig zaten hier maar twee mensen geheel gekleed in 't rood.

Hoe blijf je moeder, hoe blijf je vader, hoe blijf je zus, hoe blijf je zoon?
En hoe blijf je overeind? Wat dat was ook niet zo gewoon.
En als je met je partner in een ouder kind relatie raakte?
Ook een vraag die op deze zaal enorme indruk maakte.

Dat het scherm niet werkte, dat de presentatie niet ging
Gaf niets! Omdat de hele zaal aan Claassens lippen hing.
Tien minuten voor het einde hadden we beeld, en felle zon
En biechtte Hanneke op dat zij ooit twee jaar niet lopen kon.

Mijn laatste sessie van vandaag, in de Kapel bij Maud
Waar ons over Zelfhulp Netwerk Eindhoven iets werd toevertrouwd.
Mariane, naaste van een zoon, maar in herstel
En ook zichzelf was Boven Jan , en dat zagen wij wel.

In vlammend paars en leren broek begon zij sterk te praten
Over hoe zijn geleerd had om haar zoon echt los te laten.
Haar zoon, vertelde zij, kreeg de hulp die hij nodig had
En zij hielp zichzelf, door los te laten startte dat.

Het woordje 'zelf' dat zette Mariane nu overal voor
Zelfzorg bleek haar redding, meldde zij aan het gehoor.
Respect voor Mariane, haar transformatie was een grote
Dankzij zelfinzicht, en dankzij vele lotgenoten.

Allemaal terug naar hier voor een vrolijk slotakkoord
Wat lucht na alle zware zaken die u vanmiddag hebt gehoord.
Van uitvaarten tot AVG, het kwam allemaal voorbij
En aan het slot een telefoon tijdens dit optreden van mij!

Een enerverende, energievretende dag, zei Wil ons aan het slot
Het evaluatieformulier kwam ook nog kort aan bod.
En de afscheidscadeautjes, die moest niemand laten staan
En toen was de beurt aan ons, kondigde Wil ons beiden aan.

Ik zat na deze bewogen middag plotseling te denken:
Is het wel gepast om hier een borrel te gaan schenken?
Al dat gepraat over verslaving en wat dat met mensen doet
Dan is een spaatje rond de klok van vijf misschien wel net zo goed.

Waar staat de naaste, dat was in de kerk de grote vraag
Ik zou zeggen: de naaste staat in het zonnetje vandaag.
Hun leven dat is vaak heel zwaar, en soms gewoon een hel
Maar vandaag waren wij bofkonten, in deze zonnige kapel.

Hans speelt nog steeds hetzelfde, ik heb erg mijn best gedaan
Tussen mijn nieuwe en zijn oude lied is toch een kloof ontstaan.
We doen nog vier coupletten, ik dank u voor uw geduld
Dat ik zo lang van stof ben, dat is echt mijn moeders schuld.

Alles kwam voorbij vandaag, soms best op zware toon
Van levend verlies tot een verloren telefoon.
Ik luisterde, schreef alles op, en kan alleen maar hopen dat
U aan mijn pen en luisterend oor iets nuttigs hebt gehad.

We zijn haast aan het einde, doet u mij nog één plezier
Schrijf over mij iets op uw evaluatieformulier.
Bijvoorbeeld dat het gelukt is om alle regels te laten rijmen
Want als het één keer niet rijmt vragen ze je nooit meer terug.

We naderen het einde van de middag en dit lied
En of er nog een borrel wordt geschonken weet ik niet.
Hoe ik vandaag een plekje geven ga? Ik heb nog geen idee
Maar we zaten hier gezellig en we zaten hier oké!

Dominique Engers, Eindhoven, 19/03/2024
www.desneldichteres.nl